

Preoți folcloristi și contribuția lor la dezvoltarea folcloristicii românești*

Diac. Marin VELEA

Trăind în mijlocul oamenilor de la țară și cunoscând obiceiurile, tradițiile și producțile folclorice de toate genurile, preoții și învățătorii au fost singurii intelac-tuali ai satelor care au adus o contribuție considerabilă culegerii, corectării, valorifi-cării și publicării producțiilor populare românești. Deși majoritatea culegerilor lor s-au realizat cam la voia întâmplării, procedând fiecare cu mijloace și metode pro-prii, meritele acestor pionieri ai cercetării creației folclorice românești sunt absolut incontestabile.

Articolul înfățișează chipuri ale preoților și învățătorilor cu bogată activitate folclorică în istoria culegerii și valorificării folclorului literar românesc. Între aceștia se numără: *Teodor Bălășel*, *Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița* și *Simion Florea Marian*, neobosiți cercetători, pilde pentru toți cei care au dragoste față de creația populară.

Este bine cunoscut specialiștilor și iubitorilor de cultură literară și muzi-cală din țara noastră că preocupările pentru creația populară au o vechime de aproximativ un secol și jumătate. De asemenea, este cunoscut că primele noțiuni despre cântecul și jocul popular românesc datează din a doua jumă-tate a secolului al XVI-lea¹.

În ceea ce privește notațiile referitoare la cântecul și jocul popular româ-nesc, acestea datează din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și le găsim în mare colecție de cântece religioase și dansuri ale epocii, aparținând eru-ditului muzician Ioan Căian, colecție intitulată *Codex Cajoni*, redactată între anii 1652-1671.

* Articol publicat în revista *Biserica Ortodoxă Română*, CII (1984), nr. 11-12, pp. 791-806.

¹ George BREAZUL, *Patrium Carmen*, Craiova, 1941, pp. 279-470; Constantin BĂRBULESCU, *Lăutarii noștri*, București, 1922, p. 61.

A doua jumătate a secolului al XVIII-lea este mai bogată în colecții de folclor, iar muzicienii și literații se apropie cu mai multă dragoste de producțiile populare. Astfel, cele trei volume de materiale istorice, literare și artistice privitoare la Țările Române publicate de Franz Joseph Sulzer² sunt edificatoare în acest sens.

Deși străin de neam și de producțiile noastre folclorice, Franz Sulzer, spre deosebire de folcloriștii care vor urma, „a auzit și s-a interesat de cântecul și jocul popular românesc”³.

Tot în această perioadă apar melodii populare în colecția semnată de Eftimie Murgu⁴, cunoscut om politic și personalitate culturală însemnată a vremii.

O colecție mai bogată în producții muzicale populare scoate François Rouschtzki⁵, un alt cercetător harnic al producțiilor noastre folclorice.

Tot acum, mai toate categoriile de intelectuali, istorici, literați și muzicieni văd în creația populară literară și muzicală o armă puternică de afirmare a naționalității poporului român.

Între aceștia, menționăm pe Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Alecu Russo, Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri, iar dintre muzicieni, menționăm pe J. A. Wachmann, Alfred Heinrich Ehrlich și Carol Miculi.

Astfel, J. A. Wachmann⁶, tatăl lui Eduard Wachmann, primul organizator al concertelor simfonice în București, a publicat în această perioadă mai multe colecții de cântece populare.

Alfred Heinrich Ehrlich⁷ publică, de asemenea, arii populare cu acompaniament de pian, îmbogățind prin aceasta patrimoniul literaturii muzicale populare.

² Franz Joseph SULZER, *Geschichte des transalpinischen Daciens*, Viena, 1781-1782.

³ Gheorghe CIOBANU, „Culegere și publicarea folclorului muzical român”, în: *Revista de Etnografie și Folclor*, 6/1965, p. 552.

⁴ Eftimie MURGU, *Widerlegung der Abhandlung Welche unter dem Titel Vorkommt: Beweis, dass die Wallachei nicht römischer Abkunft sind und Beweis, dass die Wallachei der Römer unbedeifelle Nachkommlungen sind Oien Universitäts Schriften*, 1830.

⁵ François ROUSCHTZKI, *Musique Orientale, 42 chansons et danses Moldaves-Valaques, Gilets et Turcs, traduits, arrangés et dédiés à Son Excellence Monsieur de Kiseleff*, Iași, 1834.

⁶ Ion Andrei WACHMANN a publicat: *România – recueil de danses et d'airs valaques originaux, transcrits pour le piano seul* (vol. I, F. Wessely, Viena); *Bouquet de mélodies valaques originales, transcrites pour le piano seul* (vol. II, F. Wessely, Viena); *L'Echo de la Valachie – chansons populaires roumaines* (vol. III, H.F. Müller's Witwel, Viena); *Les Bords du Danube – chansons et danses roumaines transcrits pour le piano seul* (vol. IV, H.F. Müller's Witwel, Viena).

⁷ Henri EHRLICH, *Arii naționale române transcrise pentru pianoforte*, Viena, 1850. Prin colecția sa, Ehrlich a vrut să ofere un argument cultural în favoarea afirmării naționalității române și a reușit pe deplin.

Carol Miculi⁸, fostul director al Conservatorului din Lemberg și profesor al lui Ciprian Porumbescu, a publicat balade, cântece de ciobănie, dansuri populare, toate cu acompaniament de pian, dar fără text.

Anton Pann⁹, cunoscut cântăreț bisericesc și compozitor de muzică psalitică, întreprinde o susținută activitate de culegere și publicare a producțiilor folclorice nu numai muzicale, ci și literare, care, spre deosebire de folcloristii amintiți, se deplasează și în lumea satelor, de unde adună și publică povești, snoave, ghicitori, cimilituri, proverbe și zicători.

Tot pe această linie merge și colecția lui Alexandru Berdescu¹⁰, care conține melodii, dansuri populare și creații lăutărești.

În avântul acestor preocupări se înscriu și publicațiile lui Teodor T. Burada și Dimitrie Vulpian.

Spre deosebire de înaintașii săi, Teodor T. Burada își îndreaptă atenția spre alte genuri ale creației populare, precum vicleimul, colindul, steaua, plugușorul, păpușile, cântecul de leagăn.

Dimitrie Vulpian, stimulat de hotărârea Academiei Române, luată în ședința din 23 mai 1883, de a premia „cea mai completă colecție de arii românești”¹¹, a prezentat acesteia colecția alcătuită din *Balade, Colinde, Doine, Idile* (vol. I, 1885), 381 piese; *Jocuri de brâu* (1886), 250 piese; *Salba română* (vol. II); *Horele noastre* (vol. II, 1886), 500 de piese.

Susținut puternic de bardul de la Mircești, care cunoștea în profunzime valoarea creațiilor folclorice, Academia Română acordă premiul lui Dimitrie Vulpian.

Cu acestea, se încheie o scurtă dar fructuoasă perioadă de culegere și publicare a folclorului muzical și literar, deschizându-se o nouă și impunătoare perioadă de cercetări folclorice, care se îndreaptă cu precădere spre producțiile literare și muzicale ale satelor, latură aproape ignorată în colecțiile semnate de folcloristii amintiți.

Trăind în mijlocul oamenilor de la țară și cunoscând obiceiurile, tradițiile și producțiile folclorice de toate genurile, preoții și învățătorii au fost singurii

⁸ Charles MIKULI, *Douze airs nationaux roumains (Ballades, chants des bergers, airs de danse), recueillis et transcrits pour le piano I-IV*, Leopol, Wild.

⁹ Anton PANN, *Cântece de lume, transcrise din psalitică în notația modernă*, Ed. de Stat pentru Literatură și Artă, 1955.

¹⁰ Alexandru BERDESCU, *Melodii aranjate în adevăratul lor stil napolitano*, București, 1871.

¹¹ În *Analele Academiei Române*, vol. V, București, 1884.

intellectuali ai satelor care au adus o contribuție considerabilă culegerii, corecării, valorificării și publicării producărilor populare românești.

Deși majoritatea culegerilor lor „s-au realizat cam la voia întâmplării, procedând fiecare cu mijloace și metode proprii”¹², meritele acestor pionieri ai cercetării creației folclorice românești sunt absolut incontestabile.

Între preoții cu bogată activitate folclorică în istoria culegerii și valorificării folclorului literar românesc se numără și preotul Teodor Bălășel, „una dintre cele mai reprezentative figuri ale folcloristicii românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului următor”¹³.

Născut în ziua de 7 noiembrie 1869, în comuna Bogdănești, județul Vâlcea, din părinți cu situație materială precară, Tânărul Teodor a urmat clasele primare în comuna natală, după care a fost dat de părinții săi la o pravălie din Râmnicu Vâlcea ca ucenic. Părăsind pravălia după scurt timp, Teodor Bălășel intră ca bursier al Seminarului Teologic din acel oraș. În școală se distinge ca un element silitor și cu înclinare deosebită către limba română și latină.

La 1 august 1889, Teodor Bălășel obține certificatul de absolvire a cursului inferior al Seminarului respectiv, după care obține postul de învățător provizoriu în comuna Ștefănești, prin concurs.

La 1 octombrie 1892, intră în rândul clerului, fiind hirotonit diacon pe seama catedralei din Drăgășani. Până în ianuarie 1894, Teodor Bălășel „și-a împălit activitatea didactică din comuna Ștefănești cu slujirea diaconească din orașelul Drăgășani”¹⁴, când a fost ridicat la treapta preoției, fiind numit paroh al comunei Ștefănești. În această calitate, preotul Teodor Bălășel „a făcut biserică de zid, școală primară, bibliotecă populară, școală de agricultură și local pentru primărie”¹⁵. A murit în ziua de 30 ianuarie 1941, în comuna Ștefănești, județul Vâlcea, în vîrstă de 72 de ani, regretat nu numai de păstorii săi, ci de toți iubitorii creației folclorice, el fiind considerat „cel mai de seamă folclorist pe care l-a dat Oltenia și, în același timp, un luminat prețuitor al trecutului nostru”¹⁶.

¹² Dan SIMIONESCU, „Folcloristul Constantin Rădulescu-Godin (1875-1926)”, în: *Revista de Etnografie și Folclor*, II (1957), 4, p. 91.

¹³ În: *Ramuri*, IV (1967), 5, p. 18.

¹⁴ Gheorghe ALEXE, „Viața și opera poetului folclorist Teodor Bălășel”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVIII (1960), 7-6, p. 733.

¹⁵ Gheorghe ALEXE, „Teodor Bălășel, un pasionat culegător de folclor”, în: *Cultura popularui*, 9/1956, p. 45.

¹⁶ ***, „Preotul Teodor Bălășel”, în: *Arhivele Olteniei*, XX (1941), 113-118, p. 178.

Dar activitatea preotului Teodor Bălășel are și alte laturi, scoase în relief de condeieri prestigioși ai vremii, între care și marele scriitor român Gala Galaction, care îl considera „apostol cultural și economic al Vâlcii”¹⁷.

Într-adevăr, ca intelectual dăruit satului, ca luptător pentru drepturile țăranilor, preotul Teodor Bălășel a cunoscut îndeaproape starea socială, economică și politică a satelor vâlcene, fapt pentru care a luptat din răsputeri pentru îmbunătățirea stării lor materiale și economice.

Această atitudine de sprijinire a doleanțelor țărănimii, concretizată în cele trei scrisori adresate ministrului liberal Spiru C. Haret¹⁸, în care susține sincer și călduros cauza țărănimii, nu place marilor proprietari și, în urma Răscoalei Țărănești din anul 1907, îl numără printre agitatorii politici ai răscoalei.

Ca folclorist, preotul Teodor Bălășel s-a ostenit ani de-a rândul cu condeiul, „scriind în felurite reviste și culegând din popor povestiri și graiuri care zac în adâncimile neamului”¹⁹.

„Este o imperioasă datorie, scrie preotul Teodor Bălășel, impusă celor care își iubesc patria, a aduna cât se poate de multe cântece, basme și obiceiuri ale poporului român”²⁰.

Pornind de la acest imperativ, preotul Teodor Bălășel merge în activitatea sa de culegător de folclor literar pe urmele marilor înaintași, menționați în prima parte a lucrării: Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Alecu Russo, Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri.

Despre începuturile activității sale folclorice, preotul Teodor Bălășel povestește cu duioșie în cotidienele vremii: „nu îmi închipuisem că se poate găsi cineva care să tipărească cântecele pe care eu le cântam când pășteam vitele la tata”²¹.

Cât privește opera sa folclorică, o parte publicată, o parte în manuscris, este rezultatul unei munci desfășurate de-a lungul multor ani cu răbdare,

¹⁷ Gala GALACTION, *Preotul Teodor Bălășel și vremea lui*, în *Almanahul Cooperăției*, 1947, p. 50.

¹⁸ În: *Cuvântul Adevărului*, IV (1905), 6, pp. 57-59; 9, pp. 82-87; V (1906), 7-9, pp. 60-65.

¹⁹ Arhim. Iuliu SCRIBAN, „Moartea preotului Teodor Bălășel”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, LIX (1941), 3-4, p. 255.

²⁰ Pr. Teodor BĂLĂȘEL, „Literatura populară”, în: *Biblioteca Familiei*, I (1890), 24, p. 374.

²¹ Pr. T. BĂLĂȘEL, „Cum m-am făcut folclorist”, în: *Izvorășul*, XVIII (1939), 10, p. 307.

dragoste și adânc respect față de producțiile poporului nostru. Între lucrările publicate, menționăm:

1. *Cântece populare oltenești*, în *Folclor din Oltenia și Muntenia*, vol. II, București, 1967;
2. *Băuturile spirtoase. Foloasele și pagubele ce aduc ele omului*, București, 1901;
3. *Versuri populare ceremonioase*, vol. I, Craiova, 1922;
4. *Versuri populare române ceremonioase. Descântece*, vol. I, Craiova, 1922;
5. *Versuri populare române distractive*, vol. II, Craiova;
6. *Versuri populare române distractive*, vol. II, Craiova;
7. *Versuri populare române distractive – Cântece de lume*, vol. III, Craiova;
8. *Ostrovul din Călimănești*, 1931;
9. *Cămătarul fix*, 1935;
10. *Împăratul și Ciobanul*, 1938;
11. *Casele și curțile țărănești*, 1909;
12. „Literatura populară. Cântece bătrânești”, în: *Biblioteca Familiei*, I (1890), 24.
13. „Sfânta Duminică (povestiri populare române)”, în: *Dragostea Creștină*, 2/1912;

Toate aceste publicații reprezintă o mică parte din marea sa colecție de *Versuri populare românești*, care cuprinde „34 de colinde, 93 de descântece, 228 de ghicitori, 110 jocuri de copii, 279 de satire, 80 de cântece de leagăn, de nuntă și de moarte, 81 de cântece de dor, 307 cântece de dragoste, 59 de doine haiducești, ostășești, istorice și bahice, 107 plante și animale, 81 de balade, în total 1.600 de bucăți”²².

Din nefericire, lucrarea aceasta nu a văzut lumina tiparului în întregime, deși referatul făcut de Grigore Tocilescu era favorabil; situația financiară a fostei Academii Române era extrem de precară în acea perioadă.

Cu toată amărăciunea simțită în urma acestui insucces, preotul Teodor Bălășel nu descurajează și continuă să culeagă și să publice în diverse reviste și broșuri materiale folclorice adunate de la preoți, învățători, elevi, funcționari. Colaborează la revistele: *Menirea preotului*, *Biblioteca Familiei*, *Revista nouă*, *Lumina pentru toți*, *Gazeta învățătorului*, *Generația nouă*, *Vocea Bisericii*,

²² Pr. T. BĂLĂŞEL, „Cum m-am făcut folclorist”, p. 309.

Amvonul, Adevărul politic, Calea Vieții, Păstorul, Cuvântul Adevărului, Luminătorul, Arhivele Olteniei, Ion Creangă, Viitorul, Poporul românesc, Gazeta Cooperatorului, Neamul românesc pentru popor, România rurală, Zorile Romanațului, Lumina Nouă, Albina, Revista învățătorilor și învățătoarelor din România, Tudor Pamfile, Suflet Oltenesc și Gazeta poporului.

Din cele prezentate mai sus se vede bogata activitate folclorică desfășurată de preotul Teodor Bălășel care, în colaborare cu alți preoți și învățători, a pus bazele unei tovărășii folclorice, întemeind și o revistă ce avea drept scop „publicarea celor mai de seamă producții populare românești”²³.

Tot pe linia contribuțiilor sale folclorice poate fi semnalat și substanțialul ajutor oferit preotului folclorist Simion Florea Marian, la alcătuirea monografiei *Despre Insecte*, și lui Iuliu A. Zanne, la desăvârșirea monumentalei opere *Proverbele Românilor*, lucrare tipărită în zece volume de către Academia Română.

Iată valoroasele contribuții aduse de către unul dintre preoții de prestigiu ai Bisericii Ortodoxe Române la îmbogățirea folcloristicii românești cu lucrări de autentică valoare literară, științifică și artistică, întrucât „toate materialele folcloristice de la Academie, în aşa-zisele chestionare ale lui Hașdeu, jumătate sunt culese de preoți, jumătate de învățători”²⁴.

Un alt mare culegător și ostenitor în cercetarea și valorificarea creațiilor folclorice literare și muzicale este preotul Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița.

S-a născut la 15 noiembrie 1885, în comuna Bistrița-Severinului, județul Mehedinți, din părinți țărani. În anul 1908, este înscris ca elev în clasa I la Liceul „Traian” din Turnu-Severin, unde, pentru calitățile sale muzicale deosebite, este ales în corul liceului, condus de profesorul Ioan Ștefan Paulian, iar profesorul de limba română, Vasile Vârcol, îl îndeamnă să culeagă câteva cântece populare și să i le înmâneze. În septembrie 1909, începe cursurile la Seminarul din Râmnicu-Vâlcea, iar din clasa a III-a este ales dirijorul clasei.

Chiar din timpul studiilor seminariale „începe să prindă pe hârtie primele cântece populare auzite de la colegii săi, din lumea satelor”²⁵.

²³ În: *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVIII (1960), 7-8, pp. 746-747.

²⁴ Dumitru FURTUNĂ, „Preoții și învățătorii la culegerea folclorului”, în: *Izvoarul*, 6-9/1939, p. 221.

²⁵ Pr. Ioan IONESCU, „Despre folclorul românesc”, în: *Mitropolia Olteniei*, XI (1959), 1-2, p. 83.

Talentat și la desen, în vacanțele de vară ale anilor 1912-1913, Gheorghe Dumitrescu-Bistrița îl însoțește pe profesorul său Ion Tănăsescu, care pictează Biserică din satul Olteanca, județul Vâlcea, și cea din comuna Potcoava, județul Slatina. Cu această ocazie, Tânărul seminarist își adună material folcloric, literar și muzical, pe care avea să îl săpiografizeze, răspândindu-l printre elevii de la celealte școli din Râmnicu Vâlcea și, totodată, își pune problema scoaterii unei reviste în care să își publice materialul folcloric adunat. Absolvind Seminarul Teologic, este numit învățător suplinitor al școlii din comuna Bistrița, în anul 1917, iar în anul 1918, dându-și diferențele de rigoare la Școala Normală de Învățători din București, obține diploma și este numit învățător în comuna Cârjei, județul Mehedinți, unde, la 1 iunie 1919, va apărea primul număr al mult căutatei sale reviste *Izvorașul*.

În curând este transferat, la cerere, învățător în comuna Bistrița, unde își va desfășura bogata activitate folcloristică pe o perioadă de peste 50 de ani.

În paginile revistei sale, preotul Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița va publica cântece populare scrise în notație liniară, glume, snoave, balade, legende, cântece bătrânești, vorbe de duh, credințe, datini, obiceiuri, basme, povestiri, jocuri pentru copii, descântece, farmece, vrăji, cimilituri, ghicatori și strigături, chilimuri, modele de cusături naționale și scurte studii despre folclor.

„Bogăția materialului folcloric publicat de această revistă, spune un biograf al său, ne dovedește încă o dată varietatea, dar și puternica vitalitate a creațiilor populare românești”²⁶. Datorită multiplelor sale publicații privind creația populară, revista *Izvorașul* a circulat nu numai în țară, ci și peste hotare, în Bulgaria, Grecia, Cehoslovacia, în America și chiar în Asia și Africa.

Sacrificiile morale și materiale, precum și munca de zi cu zi depusă de preotul Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița pentru culegerea, corectarea și pregătirea materialelor folclorice primite de la colaboratori în vederea publicării „a pornit din dragostea pentru tot ce are bun, prețios și proaspăt spiritul creator al poporului”²⁷.

²⁶ Gh. ALEXE, „Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița – un neobosit culegător al folclorului românesc”, în: *Cultura poporului*, V (1955), 12, p. 61.

²⁷ Traian MATEESCU, „Gh.N. Dumitrescu-Bistrița și Izvorașul”, în: *Oltenia Literară*, 1958, p. 103.

Publicând nu numai creații populare literare, ci și creații muzicale folclorice, revista *Izvorașul* „a adus o contribuție prețioasă la punerea în valoare și în circulație a versului și cântecului popular din Oltenia și alte regiuni ale țării, întreprinzând un efort complex de cultură în viața satului”²⁸.

Era singura revistă a vremii care se ocupa temeinic cu strângerea folclorului literar și muzical, ajutând la răspândirea muzicii naționale sub forma ei naturală și chiar armonizată pe mai multe voci.

Iată ce se spunea în unul dintre ziarele vremii:

„Nu putem vorbi despre tradițiile folclorice românești fără să amintim de rolul pe care l-a jucat la timpul ei excelenta revistă de muzică, artă populară și folclor *Izvorașul*, înființată de Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița, unul dintre cei mai harnici și pricepuți folcloristi ai noștri”²⁹.

Preotul folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița a știut să atragă, pentru a publica în coloanele revistei sale, colaborările celor mai de seamă folcloristi, precum: pr. Teodor Bălăsel, pr. Simion Florea Marian, Artur Gorovei, pr. Gh. F. Ceaușanu, Ștefan Tuțescu, N. I. Dumitrașcu, I. N. Popescu, C. S. Nicolăescu-Plopșor, Gheorghe Gh. Fierăscu, pr. Dumitru Furtună, George Catană și ale unor preoți, învățători, ziariști, studenți.

„Nu știm cum să lăudăm mai mult și să recomandăm mai călduros tuturor prietenilor noștri revista muzicală populară *Izvorașul*, de sub conducerea domnului Gh.N. Dumitrescu-Bistrița, revistă în care se adună cu pietate cântecele noastre poporane”³⁰.

Asemenea unui gospodar harnic și priceput, preotul folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița a adunat și publicat în paginile revistei sale aproape tot ceea ce privea arta populară românească pe o perioadă de peste douăzeci de ani (1919-1940), astfel încât tezaurul folcloric de la Bistrița a fost, este și va rămâne nu numai o bibliotecă documentară de autentică valoare științifică, dar și un deosebit popas literar și artistic.

²⁸ Panait MICU, „Gh. N. Dumitrescu-Bistrița”, în: *Ramuri*, II (1965), 11, p. 13.

²⁹ Nicolae CIUREA-GENUNENI, „În curând o jumătate de veac de la primul susur al *Izvorașului*”, în: *Orizont*, II (1969), 163, p. 2.

³⁰ În: *Cuvântul românesc*, II (1921), 9-10.

Activitatea cultural-artistică a preotului Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița nu se rezumă numai la articolele publicate în revistă, ci a vizat înființarea „unei tipografii, unei societăți culturale cu casă proprie, unei biblioteci cu aproape 3.000 de volume, unui muzeu, unei mici farmacii, unei cooperative de consum, unei bânci populare, precum și a unei stupine”³¹.

Înclinația pe care a avut-o spre pictură l-a ajutat pe preotul Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița să își încerce talentul și în acest domeniu. Astfel, a lucrat peste 400 de tablouri în ulei, acuarelă și portrete și a organizat expoziții în acest sens la Râmnicu Vâlcea, Turnu Severin, Băile Herculane și Craiova.

„Activitatea acestui neobosit cercetător, scrie Gheorghe Alexe, trebuie să devină pildă pentru toți cei care au dragoste față de creația populară”³².

În afară de cele menționate mai sus, preotul folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița a scos două publicații, intitulate *Opaițul satelor* (1928) și *Alarma satelor* (1934). A mai publicat și alte lucrări, în colaborare cu diferiți autori:

1. Iosif N. Dumitrescu-Bistrița, „Descântec de plămădit”, în: *Arhivele Olteniei*, X (1931);
2. Iosif N. Dumitrescu-Bistrița, „Descântec de scârbă”, în: *Arhivele Olteniei*, XI (1932);
3. Iosif N. Dumitrescu-Bistrița, „Cântece poporane din Mehedinți și Dolj”, în: *Arhivele Olteniei*, XI (1932);
4. Iosif N. Dumitrescu-Bistrița, „Obiceiuri de la nuntă”, în: *Arhivele Olteniei*, XI (1932).

A alcătuit singur următoarele culegeri de folclor:

1. *Buchet muzical, cântece pentru tineret*, Bistrița-Mehedinți;
2. *Cântece românești*, vol. I, Ed. Casele Naționale, București, 1919;
3. *Cântece românești*, vol. II, Bistrița-Mehedinți, 1921;
4. *Cântece naționale*, Bistrița-Mehedinți, 1921;
5. *Jocuri naționale. Colecție de hore și jocuri*, Bistrița-Mehedinți;
6. *Doine și cântece din țară*, Bistrița-Mehedinți;
7. *127 doine și cântece*, Ed. de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958;
8. *Cântece din folclor*, Craiova, 1960.

³¹ Emanoil LEGA, „Oameni și lapte. Pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița și revista *Izvorășul*”, în: *Izvorășul*, 6-9/1939, p. 232.

³² Gh. ALEXE, „Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița...”, p. 60.

Desfășurând și o îndelungată activitate didactică, preotul folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița a alcătuit și unele lucrări necesare învățământului din acea perioadă. Între acestea menționăm:

1. *Cântece patriotice, școlare și religioase pe note, pe una și două voci, potrivite pentru cursul primar*, Bistrița-Mehedinți, 1932;

2. *Cântece patriotice și școlare*, vol. II, Bistrița-Mehedinți, 1934.

A mai alcătuit:

1. *Calendarul Izvorășul pe anul 1933*, Bistrița-Mehedinți, 1933;

2. *Calendarul Izvorășul pe anii 1934*, Bistrița-Mehedinți, 1934;

A publicat și lucrări de muzică corală pe mai multe voci:

1. *Repertor școlar pentru coruri pe 4 voci bărbațești și mixte*, Bistrița-Mehedinți, 1921;

2. *Liturghia pentru școlile primare pe două voci*, Bistrița-Mehedinți.

A publicat, de asemenea, separat, în revista *Izvorășul*, 5-6/1929, „Cântece populare românești”.

A tipărit și piese de teatru, precum și numeroase scenete pentru școlari. El însuși a compus cântece școlare (peste 50) și a scris scenete cu un vădit caracter mobilizator, înschise pe linia unei literaturi destinate poporului, inaugurată de semănătoriști. Toate aceste realizări de ordin artistic, cultural și social îl aşază pe Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița „printre intelectuali de elită ai lumii satului românesc din perioada celor două conflagrații mondiale”³³.

Exemplul preotului folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița de strângere și conservare în condiții excelente, precum și de prelucrare și tipărire a comorilor folclorului nostru literar și muzical este un exemplu demn de urmat nu numai de către slujitorii Bisericii noastre strămoșești, ci de toți cei care iubesc și prețuiesc arta populară literară și muzicală românească, a cărei frumusețe melodico-ritmică și profunzime tematică o aşază între marile valori culturale și artistice universale.

El este preotul care, împreună cu confrății și cu învățătorii, alcătuiau intelectualitatea sătească, fără a cărei participare, culegerea și prelucrarea folclorului ar fi fost imposibil de înfăptuit.

³³ Pavel CIOBANU, „Un preot folclorist: Gh. N. Dumitrescu-Bistrița”, în: *Mitropolia Olteniei*, XXXI (1979), 10-12, p. 758.

Vasta activitate folclorică desfășurată de preotul Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița, concretizată în arhiva folclorică din satul unde,

„între pomii și stupii săi, între cărțile și dosarele cu zeci de mii de cântece culese de pe buzele țăranilor, trăiește în fiecare clipă bucuria omului care a lucrat stăruitor și cu pricepere pentru îndeplinirea datoriei, bucurie care dă tuturor anotimpurilor și tuturor vârstelor esența clară a primăverii”³⁴,

este tezaurul artistic popular al țării noastre, unde apelează, ca la poarta unei instituții prestigioase, prin bogăția documentară și sistemul de organizare: instituții, scriitori, poeți, muzicieni, folcloriști.

Bogatul material folcloric adunat cu grijă, pricepere, răbdare și adâncă pasiune îi aduce preotului folclorist Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița bucuria spirituală consemnată în Sfânta Scriptură de către marele Apostol al neamurilor, Sfântul Pavel (*2 Timotei* 4, 7).

Împreună cu soția sa, Olimpia Dumitrescu, a făcut ca binecunoscuta sa revistă *Izvorașul* să scoată la iveală „o remarcabilă comoară sufletească a poporului nostru, apreciată de mari personalități, atât de la noi, cât și din alte părți”³⁵.

Ce a fost și a însemnat Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița pentru cultura populară a neamului românesc au subliniat oamenii de cultură, precum: Simion Mehedinți, I. Simionescu, George Breazu, Constantin Brăiloiu, arhimandritul I. Scriban și vor consemna în permanență toți cercetătorii creației literare și muzicale a poporului nostru, care au menirea sfântă de a valorifica aceste bogate și variate comori de artă populară.

Recenzii, medalioane și numeroase aprecieri, care se ridică la numărul de 800, vorbesc despre vasta activitate folclorică a preotului Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița.

Autoritățile bisericești i-au acordat rangul de *iconom stavrofor*, crucea mitropolitană și cea patriarhală, iar cele de stat și de cultură, ordine și medalii pentru „muncă îndeplinită cu cinste și cu scop înalt social”³⁶.

³⁴ Petre DRAGU, „Tezaurul de la Bistrița”, în: *Ramuri*, IV (1967), 4, p. 10.

³⁵ Teodor N. MANOLACHE, „Cincizeci de ani de la apariția primului număr al revistei *Izvorașul*”, în: *Mitropolia Olteniei*, XXI (1969), 7-8, p. 638.

³⁶ Pr. Gheorghe N. DUMITRESCU-BISTRITA, „Mărturisiri”, în: *Mitropolia Olteniei*, XX (1973), 11-12, p. 990.

Un slujitor al Sfântului Altar care s-a ocupat intens de culegerea și publicarea folclorului și care a adus o impunătoare contribuție la dezvoltarea folcloristicii românești a fost Simion Florea Marian.

S-a născut la 1 septembrie 1847, în satul Ilișești, județul Suceava, din părinți țărani. După absolvirea a trei clase la școala primară din satul natal trece în clasa a IV-a la Școala poporala din Suceava, unde era director

„faimosul Franz Theil, mare dușman și batjocoritor al neamului și limbii românești, care îi pedepsea pe elevii români care se încumetau a vorbi între dânsii în graiul mamei, atârnându-le de gât o tăblăță cu un chip de măgar, pentru a fi scuipați în urmă de colegii lor”³⁷.

După absolvirea școlii primare din Suceava, trece la gimnaziul din același oraș, unde, încă din timpul studiilor adună cu respect și adâncă evlavie tot ceea ce era produs autentic al sufletului popular: doine, cântece, hore, strigături, snoave, povești și obiceiuri sau credințe ale poporului.

În acest fel, Simion Florea Marian alcătuiește o culegere de o sută de doine și o lucrare intitulată *Nunțile țăranului român* încă din timpul studiilor gimnaziale, pe care le prezintă *Societății pentru cultura și literatura română din Bucovina*, cu scopul de a fi publicate. Nu știm care a fost răspunsul editurii privitor la începuturile folcloristice ale viitorului academician, dar aflăm că în același an *Colecția de poezii populare din Bucovina* a apărut la editura lui I.A. Adrian.

Terminând clasa a VI-a la Gimnaziul din Suceava, este nevoie să urmeze clasa a VII-a la Gimnaziul Greco-Catolic din Năsăud, după care trece în clasa a VIII-a la Gimnaziul Român din Beiuș, obținând diploma de Bacalaureat la 19 iulie 1871. În același an se înscrie la Facultatea de Teologie din Cernăuți, pe care o absolvă în iunie 1875. La scurt timp după absolvirea facultății, se căsătorește cu Leontina Petrovschi, fiica preotului George Petrovschi din Siret. Cei doi au avut șase copii, din care numai trei au trăit. În anul 1876, a fost hirotonit preot de către episcopul Teoctist Blazevici, pe seama parohiei Poiana Stampii, județul Câmpulung, dar nu stă mult aici, intrucât se transferă la parohia Voloca, iar în anul 1877 se transferă în orașul Siret, ca preot

³⁷ Victor MORARIU, „Un sfert de veac de la moartea lui Simeon Florea Marian”, în: *Făt Frumos*, VII (1932), 3-4, p. 89.

ajutător al socrului său George Petrovschi. Ajungând preot în Siret, Simion Florea Marian este numit și profesor suplinitor de religie la Școala poporala de băieți și fete și profesor de Limba și Literatura Română la Școala Reală Inferioară, în baza certificatului de absolvire a Seminarului Pedagogic din Cernăuți. În anul 1881, la frumoasa vîrstă de 34 de ani, este ales cu unanimitate de voturi membru activ al Academiei Române. Decretul este semnat de președintele Ion Ghica și secretarul general Alexandru Odobescu.

La 12 martie 1882, își citește discursul de recepție, intitulat *Cromatică poporului român*, lucrare în care folcloristul prezintă cu deosebit meșteșug scriitoricesc îndemânarea excepțională a femeilor de la țară de a obține vopseli de diverse culori, mult mai rezistente decât cele obținute pe cale chimică, fapt pentru care câștigă marele premiu Năsturel-Herescu de 4.000 lei, premiu de care se bucurase înaintea lui doar Alecsandri, Hașdeu și Odobescu.

În anul 1883, este numit profesor definitiv pentru disciplina Religie, la Gimnaziul Superior Greco-Ortodox din Suceava.

În această calitate, preotul folclorist Simion Florea Marian, prin cercetări asidue și printr-o participare permanentă la viața socială și culturală a orașului Suceava, a reușit ca, împreună cu Ștefan Ștefureac și Matei Lupu, să întemeieze *Revista politică* (1886-1891), care apără drepturile neamului românesc din Bucovina, să fondeze revista *Clubul român* și să deschidă internatul de băieți Vasile Cârlova.

Căutător neastâmpărat al comorilor artistice ale poporului român, Simion Florea Marian apela la preoți, învățători și alte cunoștințe din diverse colțuri ale țării pentru a-i trimite material folcloric. Iată ce spune unul dintre comentatorii vieții și operei neobositului folclorist: „Nu puteam să mă mir îndestul de talentul fără asemănare și de felul neobosit cu care răposatul aduna tot ceea ce privește viața românilor”.

Simion Florea Marian a fost omul de știință care s-a mulțumit în scurta sa viață cu adunarea materialului și coordonarea lui, cu citirea variantelor și cu controlarea necurmată a datelor. Pentru aceasta, el a depus o muncă titanică, apelând la colaboratori de diverse categorii sociale, atât verbal, cât și scris, după cum constatăm:

„Vă rog să binevoiți a-mi comunica vreo câteva adrese de învățători din Moldova, despre care sunteți siguri că mi-ar răspunde când le-aș scrie, ca să îmi trimită numiri

poporale de insecte, dimpreună cu legendele, datinile, credințele și cele pe care le mai scriu români despre dânsene, spre a-mi putea completa studiul”³⁸.

Tot pe această linie, înainte de a publica folclor literar despre Avram Iancu, o veche pasiune de-a sa, se adresează marelui cărturar Gh. Bogdan-Duică, pentru a-i trimite numerele 21 și 22 din revista *Gazeta Transilvaniei*, publicate de George Bariț, privitor la marele tribun al anului 1848, întrucât fără de acestea „nu sunt în stare a compune ceva consistent”³⁹.

Apelază apoi la cunoscutul folclorist Teodor Bălășel, căruia i-a cerut sfatul privind întocmirea lucrării *Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor*, scriind, între altele: „Un studiu ca al meu nu a apărut până acum și nici nu cred că va apărea aşa de grabă. Deci, întinzându-mi mâna de ajutor, îmi veți face nu numai mie un mare bine, ci și literaturii noastre”⁴⁰.

Ca profesor, preotul folclorist Simion Florea Marian însărcina pe elevi ca în vacanțe să adune de la săteni bogatele comori ale tradițiilor, obiceiurilor, cântecelor, vrăjilor și descântecelor „care învăluiau viața țăranului din leagăn până la mormânt”⁴¹.

Dar activitatea folclorică a lui Simion Florea Marian nu s-a redus numai la culegerea producțiilor populare din Moldova și Muntenia, ci și din Ardeal, unde avusese ocazia să îl întâlnească pe Axente Sever din Cricău, pe Simion Balint din Abrud, marii tribuni ai anului 1848. Pe Avram Iancu nu a reușit să îl întâlnească, dar a cules toate producțiile folclorice dedicate marelui revoluționar de către români din Ardeal și a publicat în diverse cotidiene ale vremii creații populare în care sunt reflectate cu fidelitate luptele de veacuri ale românilor ardeleni împotriva asupririi străine.

Tocmai de aceea importanța folcloristului Simion Florea Marian constă în „culegerile folclorice și studiile etnografice neîntrecute și absolut indispensabile celui care va voi să cerceteze temeinic produsele sufletului și ale minții poporului român de pretutindeni”⁴².

³⁸ Artur GOROVEI, „Simeon Fl. Marian”, în: *Făt Frumos*, VII (1932), 5-6, p. 222.

³⁹ Leonida BODNĂRESCU, „Simeon Florea Marian și ceilalți”, în: *Făt Frumos*, VII (1932), 3-4, p. 193.

⁴⁰ „Scrisoarea lui Simion Florea Marian către Teodor Bălășel”, în: *Izvorășul*, XII (1902), 10.

⁴¹ Filaret DOBOȘ, „Simeon Florea Marian. Amintiri cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de la moartea lui”, în: *Tara Fagilor*, I (1931-1932), 5-12, p. 50.

⁴² Gavril IONESCU, „O carte necunoscută de a lui Simeon Florea Marian”, în: *Tara Fagilor*, I (1931-1932), 5-12, p. 62.

„Astăzi, scrie unul dintre comentatorii vieții și operei marelui folclorist, nu se poate întreprinde la noi niciun studiu serios de folclor, nu se poate alcătui nicio gramatică, niciun dicționar și chiar niciun manual de limba română, în special pentru primele clase ale școlilor medii, fără a se ține seama de opera lui Simion Florea Marian”⁴³.

Pe lângă volumele masive publicate de Academia Română, Simion Florea Marian mai are și unele culegeri de dimensiuni reduse, care conțin studii, precum și cercetări de interes istoric, lingvistic și literar. Contribuția pe care a adus-o la dicționarul întocmit de Bogdan Petriceicu-Hașdeu este elocventă în acest sens.

O altă latură a activității sale de folclorist, desfășurată în scurta dar fructuoasa sa viață, este aceea că a întocmit referate la culegerile de folclor alcătuite și prezentate Academiei Române de către folcloristii G. Săulescu, C. Rădulescu-Codin, Iuliu Zanne, Ion Pop-Reteganul, At. Marinescu, referate care dovedesc atât proverbiala lui scrupulozitate, cât și adâncul respect și dragostea profundă față de producțiile autentice ale spiritului popular românesc. De altfel, corespondența cu diversi specialiști și oameni de cultură atestă această pasiune a sa. Între aceștia, menționăm pe Vasile Alecsandri, Bogdan Petriceicu-Hașdeu, Petre Ispirescu, Iacob Negruzzii, Iosif Vulcan, Ion Pop-Reteganul, G. Bogdan-Duică, Sextil Pușcariu, Gustav Weigand.

Îi apela pe aceștia ori de câte ori dorea să obțină o carte, un almanah, o revistă sau colecții de folclor care să îl ajute la cunoașterea perfectă a stadiului la care ajunseseră cercetările folclorice în România.

În acest fel, Simion Florea Marian apare în câmpul cercetării folclorice ca o personalitate ce folosește metode de culegere și cercetare a producțiilor folclorice viabile și astăzi, fiind considerat întemeietorul acestei metode.

Este edificatoare în acest sens culegerea de *Poezii populare române*, adunate și întocmite de el, care marchează o nouă etapă în evoluția concepției sale despre producțiile populare, întrucât „reprezintă piatra de hotar între metoda folcloristilor premergători, precum Alecsandri, Anton Pann, și metoda științifică pe care o inaugurează cu justă intuiție folcloristul bucovinean”⁴⁴. Dragostea față de producțiile folclorice l-a determinat să cutreiere țara în

⁴³ Dimitrie Florea RARIȘTE, „50 de ani de la moartea folcloristului Simion Florea Marian”, în: *Steaua*, VIII (1957), 4, p. 75.

⁴⁴ D. Fl. RARIȘTE, „50 de ani de la moartea...”, p. 73.

lung și în lat, cunoscând pe țăranul român în toate manifestările lui. Iată ce frumos și plastic se exprimă autorul cu privire la caracterizarea românului păstrător al frumoaselor tradiții populare românești:

„poporul român, mândru țăran și duioasa țărcancă, grație tie vom ajunge și ne fi cunoscut pe deplin și cu toate ale lor și merită de a fi cunoscuți pentru că acel sânge nu a degenerat după două mii de ani, astfel că ieri acel țăran a uimit Europa întreagă într-o antică vitezie”⁴⁵.

Eforturile uriașe depuse zi de zi, cu timp și fără timp, de folcloristul bucovinean pentru inaugurarea unei metode științifice de culegere și cercetare a producțiilor folclorice au făcut din el „deschizător de drum al folcloristicii științifice românești”⁴⁶.

Meritele sale incontestabile au fost apreciate elogios de Academia Română, care i-a publicat cea mai mare parte a cercetărilor sale.

Redăm mai jos lista lucrărilor folcloristului, care au văzut lumina tiparului atât la editura Academiei Române, cât și la alte edituri. Aceste creații dovedesc preocupările sale și pentru alte ramuri ale culturii românești, precum istoria, arheologia sau teologia.

1. I.A. Adrian (ed.), *Poezii populare din Bucovina. Balade române culese și culese de Simion Florea Marian*, Botoșani, 1869;
2. M. Simion Florea, *Tradiții poporale române*, Sibiu, 1875;
3. M. Simion Florea, *Cromatică poporului român*, București, 1882;
4. M. Simion Florea, *Ornitologia populară română*, Cernăuți, 1883;
5. M. Simion Florea, „Câteva inscripții și documente din Bucovina”, în *Analele Academiei Române*, t. VI, București, 1885;
6. M. Simion Florea, *Tolpa și Ștefan Vodă. Tradițiune poporală*, Brașov, 1886;
7. M. Simion Florea, *Bernusca. Istorie poporală*, Ed. Librărie, Brașov, 1887;
8. M. Simion Florea, *Biserica din Părhăuți în Bucovina*, Ed. Academiei Române, București, 1887;

⁴⁵ Ion MUSLEA, *Anuarul Arhivei de folclor*, Ed. Cartea Românească, 1932, p. 132.

⁴⁶ Gh. ALEXE, „La 50 de ani de la moartea preotului folclorist Simion Florea Marian”, în: *Mitropolia Olteniei*, IX (1957), 7-8, p. 483.

9. M. Simion Florea, *Nunta la Români. Studiu istorico-etnografic comparativ*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1890;
10. M. Simion Florea, *Înmormântarea la români. Studiu etnografic*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1892;
11. M. Simion Florea, *Naşterea la români. Studiu etnografic*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1892;
12. M. Simion Florea, *Satire poporane române*, Bucureşti, 1893;
13. M. Simion Florea, *Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava*, Bucureşti, 1895;
14. M. Simion Florea, *Tradiştii poporane române din Bucovina*, Bucureşti, 1895;
15. M. Simion Florea, *Răsplata*, 1897;
16. M. Simion Florea, *Inscripţiuni de manuscrise şi cărţi vechi din Bucovina*, Suceava, 1900;
17. M. Simion Florea, *Poezii poporale despre Avram Iancu*, Suceava, 1900;
18. M. Simion Florea, *Portretul lui Miron Costin, mare logofăt şi cronicar al Moldovei. Cu o stampă*, Bucureşti, 1900;
19. M. Simion Florea, *Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile românilor. Studiu folcloristic*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1903;
20. M. Simion Florea, *Legendele Maicilor Domnului. Studiu folcloristic*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1904;
21. M. Simion Florea, *Hore şi chiuvuri în Bucovina*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1910;
22. M. Simion Florea, *Păsările poporului român. Datini şi legende*, Bucureşti, 1934;
23. M. Simion Florea, *Legenda ciocârliei. Ilustraţii de Popescu Udrîşte*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1964;
24. M. Simion Florea, *Legendele păsărilor noastre. Ilustraţii şi copertă*, Ed. Ion Creangă, Bucureşti, 1971;
25. M. Simion Florea, *Basmul din Ţara de Sus*, Iaşi, 1975;
26. M. Simion Florea, *Legendele păsărilor*, Iaşi, 1975;
27. M. Simion Florea, *Lia Ciocârlia. 8 cărticele cu poveşti*, Ed. Ion Creangă, Bucureşti, 1975;
28. M. Simion Florea, *Legende istorice din Bucovina*, Iaşi, 1891;
29. M. Simion Florea, *Legendele ciocârliei*, Bucureşti;
30. M. Simion Florea, *Legendele rândunicii*, Bucureşti;

31. M. Simion Florea, *Păsările noastre și legendele lor*, București;
32. M. Simion Florea, N. Ionescu, *Mănunchi din manuscrisele lui G. Săulescu*, București, 1883;
33. M. Simion Florea, *Condica Mănăstirii Solea*, Suceava, 1902;
34. M. Simion Florea, *Condica Mănăstirii Voroneț*, Cernăuți, 1900;
35. M. Simion Florea, *Domnia lui Ștefan cel Mare și cea a lui Ștefan Tomșa*, Cernăuți, 1904.

În afară de aceste lucrări, care au văzut lumina tiparului prin bunăvoiețea Editurii Academiei Române și a altor edituri din țară, preotul folclorist Simion Florea Marian a lăsat literaturii de specialitate și alte lucrări care, din nefericire, nu au mai văzut lumina tiparului, însă ele pot constitui material documentar de excepțională valoare științifică, privind poporul român și producțiile sale populare, întrucât este știut faptul că folclorul constituie o expresie vie a culturii și spiritualității strămoșilor noștri. De aceea, ca preot, el a condamnat superstițiile, dar nu l-a împiedicat să vadă în ele „una dintre manifestările de viață ale poporului, proprie, caracteristică unui anumit stadiu de dezvoltare a gândirii sociale și unul dintre izvoarele cele mai importante și prețioase pentru istoria și limba poporului nostru”⁴⁷, publicând diferite studii referitoare la superstițiile poporului român.

De o valoare științifică remarcabilă pot fi considerate și preocupările sale pentru arheologie, întrucât intervențiile făcute sunt deschizătoare de drumi și în acest domeniu. Deși nu a făcut cercetări arheologice îndelungate, totuși, a semnalat existența unor tumuli în nordul Bucovinei, care au devenit obiect de cercetare pentru arheologii de mai târziu.

Adunând la un loc aceste preocupări din diverse ramuri ale culturii românești în care a adus contribuții hotărâtoare, preotul Simion Florea Marian apare în conștiința contemporanilor ca istoriograf, om de aleasă cultură și folclorist consacrat. Pentru meritele sale incontestabile, încă din timpul vieții a fost ales membru al mai multor societăți științifice și culturale, recunoscându-i-se substanțială contribuție adusă dezvoltării culturii românești, în general, și celei folcloristice, în special, cu lucrări a căror valoare științifică este de netăgăduit și astăzi.

⁴⁷ Traian FILIP, *Marian sau spațiul liric bucovinean în port național*, în vol. *Omagiu lui Iosif Constantin Drăgan*, Roma, 1977, p. 275.

În anul 1888 a fost ales membru în Consiliul Școlar Districtual, iar în aprilie 1896 a primit din partea mitropolitului Arcadie titlul de exarh. În anul 1903, cu prilejul sfintirii bisericii restaurate de la Mirăuți, județul Suceava, a fost hirotesit protoprezbiter.

Recunoașterea oficială a meritelor științifice și de cercetător al comorilor spirituale ale poporului român a fost și o recunoaștere a preocupărilor folcloristice ale altor preoți, care s-au străduit ca în timpul lor liber să se ocupe de culegerea și valorificarea producțiilor populare, întrucât

„nimeni nu este atât de aproape de sufletul țăranului ca preotul, nimeni nu îi cunoaște mai mult poveștile, datinile și gândurile. Prin însăși situația carierei lui, preotul străjuiește la toate cotiturile vieții omenesti și este în măsură să vadă și să cunoască sufletul poporului mai mult decât oricine”⁴⁸.

Firea sa sensibilă, cinstită și dornică de a cunoaște cât mai mult din domeniul culturii și al folclorului literar atras simpatia multor personalități științifice și literare române, care au menționat prodigioasa activitate a folcloristului bucovinean. Menționăm în acest sens pe Mihai Eminescu, Ștefan Octavian Iosif, Vasile Alecsandri, A. D. Xenopol, Petru Poni, Dimitrie Anghel, Constantin Pavelescu, Ilarie Chendi, Emil Gărleanu, Iosif Vulcan, Andrei Bârseanu, Mihail Sadoveanu, Constantin Istrati, Ion Kalinderu și Artur Gorovei.

Trecerea timpurie la cele veșnice (60 de ani) a întristat adânc pe oamenii de specialitate, care așteptau și alte realizări științifice de răsunet ale preotului folclorist Simion Florea Marian. Cu toate acestea, el a lăsat posterității „un nume cinstit și bun, care va trăi cât timp vor răsuna pe aceste plaiuri frumoase și prospere hora, chiitura și doina, la naștere, nuntă și înmormântare, cu datinile și obiceiurile minunate ale acestui popor”⁴⁹.

Summary: Folklorist priests and their contribution to the development of Romanian Folklore Studies

By living among the peasants and knowing their customs, traditions and folklore productions, priests and teachers were the only intellectuals of rural life

⁴⁸ Paul DAN, „Preoții și folclorul”, în: *Unirea*, XLII (1932), 45, p. 2.

⁴⁹ Pr. Vartolomeu CONSTANTINESCU, „Simeon Florea Marian – 125 ani de la nașterea sa”, în: *Mitropolia Ardealului*, XVII (1972), 9-10, p. 772.

able to contribute significantly to collecting, publishing and publicizing Romanian folk productions. Although most of their work was rather unsystematic, as each one employed his own means and methods, the merits of these pioneers in the field of Romanian folklore studies are absolutely incontestable.

The article presents the figures of priests with notable activity in collecting the Romanian folk literature. Among them are the following: *Teodor Bălășel*, one of the most important personalities of Romanian Folklore Studies of late 19th century and the early decades of the 20th century, who alongside other priests and teachers, established an association of folklore collectors; priest *Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița*, a tireless researcher and a model to be followed by all those who love folklore creations, and one of the elite scholars investigating the world of the Romanian village, with significant artistic, cultural and social achievements in the interwar period. The example set by the worthy folklorist priest Gheorghe N. Dumitrescu-Bistrița, who collected valuable literary and musical folklore productions and preserved them in excellent conditions, edited and published them, should be followed not only by the priests serving our ancestral Church, but by all those who love and appreciate the Romanian folk literature and music, which belongs among the great universal cultural and artistic values due to their melodic beauty and depth of ideatic content; *Simion Florea Marian*, the folklorist priest who diligently studied and researched, and constantly participated in the social and cultural life of the town of Suceava, and who during his short lifetime undertook huge efforts to collect and process folklore material.